

1.1. Kinderen en jongeren in België delen hun ervaringen rond gelijke kansen in het onderwijs.

“Een leerkracht is iemand met wie je kunt praten als je problemen hebt. Die ziet als je niet goed mee bent en dan extra energie in jou steekt. Die je begrijpt, je verstaat, je thuissituatie kent en echt met ons inzit. Iemand die je even gerust laat als je het moeilijk hebt.”

INHOUDSTAFEL

1. Samenvatting	P1
2. Getuigenissen	P2
3. Casus	P2
4. Tips om gelijke kansen in het onderwijs te bevorderen	P3
5. Bronnen en extra info	P4

Ontdek andere getuigenissen op

www.starttokinderrechten.be

voor LERARENOPLEIDERS
en hun **STUDENTEN**

1. SAMENVATTING

In 1999 zette UNICEF België het ‘What Do You Think?’-project op. Dit project wil **de stem van kwetsbare kinderen en jongeren laten horen**. Want dit gebeurt nog te weinig. Rechtstreeks of onrechtstreeks (via scholen of organisaties) worden kinderen en jongeren bevroegd over hoe zij vinden dat het met hun rechten gesteld is en over de problemen die zij zien of ervaren. Hun ideeën, hun wensen en hun voorstellen worden verzameld en overgemaakt aan het Comité voor de Rechten van het Kind in Genève. Dat ziet erop toe dat de landen die het Kinderrechtenverdrag ondertekenden, het ook naleven.

Daarnaast wil het ‘What do you think?’-project beleidsmakers in eigen land ertoe aanzetten om rond kinderrechten aan de slag te gaan. ‘What do you think?’ is meer dan rapportering. **Het hele proces voor en na de rapportering is even belangrijk.**

Het doel van dit proces is om **een reëel politiek en maatschappelijk debat** op gang te brengen, op alle (beleids-) niveaus, rond de participatie van kinderen, hun beleving en hun situatie. We willen iedereen die betrokken is en verantwoordelijk is voor het omzetten van de mooie woorden van het Kinderrechtenverdrag in de dagelijkse realiteit, een duidelijk beeld geven van wat belangrijk is volgens kinderen en jongeren. Dit zijn de beleidsmakers op alle bevoegdheidsniveaus, de experts van het Comité, advocaten, leerkrachten, beroepskrachten uit allerlei sectoren, ouders en natuurlijk de kinderen en jongeren zelf. Zo ontdekt iedereen hoe relevant het is om stil te staan bij de mening van kinderen en jongeren. Wij hopen dat er via dit proces rekening gehouden wordt met wat kinderen en jongeren denken.

Kinderen wensen gehoord te worden en in dialoog te treden. In ons ‘What do you think?’-**rapport van 2013 over (on)gelijke kansen op school**, legden we het oor te luisteren bij kinderen en jongeren. De nood is groot: de school is niet fair voor alle kinderen en er worden veel talenten verspild.

We luiden daarom de alarmbel. In ons land weegt de sociaal-economische achtergrond van kinderen zwaar door op hun leerprestaties. De school bestendigt en versterkt sociale ongelijkheden. De ‘sociale lift’ die de school kan betekenen, lijkt dus in panne. De impact van deze problematiek is groot: vandaag wordt 1 kind op de 5 in België geraakt door armoede en ook op de schoolbanken heeft dit vergaande gevolgen.

1.1. Kinderen en jongeren in België delen hun ervaringen rond gelijke kansen in het onderwijs.

2. GETUIGENISSEN

“ De ideale school is een school waar elk kind erop vooruit kan gaan, waar iedereen de kans krijgt om beter te worden. ”

“ Ik ben altijd naar dezelfde school gegaan. De leerkrachten daar zijn als vrienden voor ons. Ze helpen ons echt, en de directeur is ook echt super: die geeft kansen aan iedereen. ”

“ Een leerkracht is iemand met wie je kunt praten als je problemen hebt. Die ziet als je niet goed mee bent en dan extra energie in jou steekt. Die je begrijpt, je verstaat, je thuissituatie kent en echt met ons inzit. Iemand die je even gerust laat als je het moeilijk hebt. ”

1. GETUIGENISSEN

3. CASUS

Samen tot aan de meet

In 2008 nam het Antwerpse onderwijsbeleid **het initiatief om in de scholen zittenblijven te verminderen en op zoek te gaan naar alternatieven**. ‘Samen tot aan de meet’ wil scholen aanmoedigen om zittenblijven in vraag te stellen en te vervangen door alternatieven die het individuele leerproces versnellen en verrijken.

Focus op anderstalige nieuwkomers

‘De Wereldreiziger’ in Antwerpen wil **maximale leerwinst** boeken voor elke leerling, in een zo kort mogelijke leertijd. Hoe doet de organisatie dat?

- Begeleiden van elke leerling op maat
- Zorgvuldig opvolgen van de leerprogressie
- Zorgen voor een warme en veilige leeromgeving

De school meet van elk kind de kennis en het potentieel voor de verschillende vakken. Op basis daarvan bepaalt ze in welke groep een kind terecht komt. Elke week worden de leerlingen besproken en zoeken de leerkrachten samen naar oplossingen wanneer een leerling te weinig vooruitgaat. **Het geloof dat de groei van het kind centraal staat, is hier van kapitaal belang.** Op het einde van het schooljaar is er een **leerlinggerichte evaluatie**. Zittenblijven wordt zoveel mogelijk vermeden. Als een leerling niet slaagt voor één vak, mag hij overgaan naar het volgende jaar. Zittenblijven kan alleen als zowel leerling als leerkracht niet genoeg draagkracht hebben om het vervolg van het leertraject aan te pakken.

1.1. Kinderen en jongeren in België delen hun ervaringen rond gelijke kansen in het onderwijs.

4. TIPS OM GELIJKE KANSSEN IN HET ONDERWIJS TE BEVORDEREN

1

Erken armoede

Om krachtadig de strijd aan te gaan tegen armoede en uitsluiting, moet je eerst **bewust zijn van het bestaan ervan, van de omvang, de verschijningsvormen en de oorzaken**. Nog al te vaak wordt armoede miskend, gereduceerd tot een geldprobleem of uitgesproken in een schulddiscours.

2

Behoud wat goed gaat

Op alle niveaus worden er al heel wat inspanningen geleverd om armoede, sociale uitsluiting en ongelijke onderwijskansen tegen te gaan. **We dringen er dus op aan dat projecten langdurig verankerd en ondersteund worden**, dat goede maatregelen (zoals Gelijke Onderwijskansen, de maximumfactuur, of initiatieven als 'Samen tot aan de Meet') niet teruggeschroefd maar net beter ondersteund en verruimd worden.

3

Begin bij het begin

Investeer massaal in **basisonderwijs** en optimaliseer de hele omkadering rond de **vroege kinderjaren**.

4

Zet maximaal in op welbevinden

Schep een veilige en warme leeromgeving voor alle kinderen. **Zij leren en ontwikkelen zich beter wanneer ze zich goed voelen**. Factoren binnen en buiten de school beïnvloeden het welbevinden van kinderen. Pesten en vooroordelen spelen een belangrijke rol bij schoolproblemen. Het tast bovendien het zelfvertrouwen aan en versterkt het idee dat geweld aanvaardbaar is.

5

Versterk de leerkracht

Het zijn de leerkrachten die de grootste invloed hebben op het dagelijks leven van kinderen en jongeren op school. We moeten volop inzetten op een positieve leerkracht-leerlingrelatie waarin er plaats is voor en gefocust wordt op groeikansen, wederzijds respect en vertrouwen. Gezien hun belang in het leven van de kinderen en in de maatschappij, moeten leerkrachten dringend beter ondersteund worden. De superdiversiteit waarmee ze omgaan in de klas en de vele facetten van hun taak, onderstrepen **de nood om blijvend kennis en vaardigheden aan te leren, te ontwikkelen en toe te passen**.

6

Zet in op positieve leertrajecten

Voorkom extra kwetsuren op school door **ongelijkheidsmechanismen weg te werken**. Het nut van huiswerk en zittenblijven wordt daadwerkelijk in vraag gesteld. Niet alleen omdat bewezen is dat het geen efficiënte maatregelen zijn, maar vooral omdat er zo'n hevige sociale gradiënt op zit. Vooral kwetsbare kinderen worden daar vaker door geraakt en extra benadeeld.

7

Het onderwijs is geen eiland

Spreek deze visie op onderwijs uit en handel ernaar. Kwaliteitsvol onderwijs voor iedereen is ondenkbaar zonder de **betrokkenheid van alle actoren**: kinderen, ouders, leerkrachten, directies, gemeenten, inrichtende machten, vakbonden en beleidsmakers.

1.1. Kinderen en jongeren in België delen hun ervaringen rond gelijke kansen in het onderwijs.

5. BRONNEN EN EXTRA INFO

What Do You Think, jongeren over onderwijs

In ons laatste 'What do you think?'-rapport over (on)gelijke kansen op school, leggen we het oor te luisteren bij kinderen en jongeren. De nood is groot: de school is niet fair voor alle kinderen en er worden veel talenten verspild. Ontdek in deze video wat de jongeren denken.
https://www.youtube.com/watch?v=VajJ_-Cjro4&feature=youtu.be

Getuigenissen van kinderen en jongeren: Iedereen gelijke kansen op school?

Wat denken kinderen en jongeren over gelijke kansen op school? Lees het volledige 'What Do You Think?'-rapport over 'Gelijke kansen op school' en ontdek het perspectief van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren in het onderwijsdebat.
https://www.unicef.be/content/uploads/2014/06/wdyt_gelijke-kansen-op-school.pdf

What Do You Think?-rapporten

Wij verzamelen de ideeën, de wensen en de voorstellen van de meest kwetsbare kinderen en jongeren in België en brengen die over aan het Comité voor de Rechten van het Kind in Genève. Dat Comité moet erop toezien dat de landen die het Kinderrechtenverdrag ondertekenden, het ook naleven. Op de onderstaande webpagina vind je alle realisaties van het 'What Do You Think?'-project.
<https://www.unicef.be/nl/publicaties/what-do-you-think/>

What Do You Think?-methodieken

Hoe laat UNICEF kinderen aan het woord? Wat zijn de basisprincipes van participatie? In dit document maak je kennis met 3 methodieken die UNICEF gebruikt heeft tijdens de bevraging van kinderen en jongeren op de vlucht.
<https://www.unicef.be/content/uploads/2016/06/What-Do-You-Think-Méthodologie-NL.pdf>

Participatie

Ontdek hier wat de basisvoorwaarden en principes zijn voor authentieke participatie van kinderen.
<http://reflectoact.unicef.be/wp-content/uploads/2018/10/EXTRA-INFO-Kinderrechten-en-participatie-Principes-authentieke-participatie.pdf>